

Міністерство освіти і науки України  
Сумський національний аграрний університет  
Факультет харчових технологій  
Кафедра філософії та соціально-гуманітарних дисциплін

**Робоча програма (силабус) освітнього компонента**

## **ФІЛОСОФІЯ НАУКИ**


(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми Фінанси, банківська справа та страхування

за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування

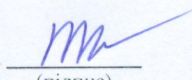
Суми – 2021

Розробники:

  
(підпис)

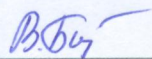
Переломова О.С., д. філол. н., професор

(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри: <u>Філософії та соціально-гуманітарних дисциплін</u> (назва кафедри)	протокол від <u>23.06.2021</u> №12	
	Завідувач Кафедри	 (підпис) <b>Доц. А.О. Шевель</b> (прізвище, ініціали)

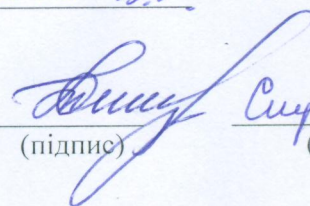
Погоджено:

Гарант освітньої програми


  
(підпис)

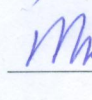
Борисова В.А.  
(ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

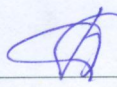
  
(підпис) Сирогенко Н.І.  
(ПІБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

 Рибіна А.О.  
(ПІБ)

 Шевель А.О.  
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,  
ліцензування та акредитації

  
(підпис)

Бабюшина Г.О.  
(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 22.07 2021 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ				
1.	Назва ОК	Філософія науки		
2.	Факультет/кафедра	Факультет харчових технологій, кафедра філософії та соціально-гуманітарних дисциплін		
3.	Статус ОК	Обов'язковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	ОП «Фінанси, банківська справа та страхування», спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування		
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)			
6.	Рівень НРК-національна рамка кваліфікації	8 рівень		
7.	Семестр та тривалість вивчення	1 семестр, 8 тижнів;		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	4 кредитів (120 годин)		
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл – 120 годин	Контактна робота(заняття)		
		Лекційні	Практичні /семінарські	Самостійна робота
		денна	24	16
заочна	6	4		
10.	Вид контролю	Іспит		
11.	Мова навчання	Українська		
12.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Переломова Олена Степанівна, д. філол. н., проф., проф. кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Години консультацій – кожного вівторка о 12.15, кабінет 237 г		
13.	Контактна інформація	Переломова О.С., ел. адреса: <a href="mailto:helena.perelomova@gmail.com">helena.perelomova@gmail.com</a>		
14.	Загальний опис освітнього компонента	Філософія науки покликана надати аспірантам вихідні знання з організації дослідницької роботи у використанні загальних методів наукового пізнання і застосування формально-логічних законів і філософських принципів при обробці, осмисленні та узагальненні результатів наукових досліджень.		
15.	Мета освітнього компонента	<i>Мета освітнього компонента:</i> формування в аспірантів загальних уявлень про історію розвитку конкретної галузі науки і філософії наукового пізнання взагалі, про методологію наукової творчості, про основні положення, що характеризують дослідницьку роботу як кваліфікований науковий пошук у тій чи іншій галузі науки.		
16.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент є основою для подальшої наукової творчості в усіх галузях науки.		
17.	Політика академічної доброчесності	Під час виконання практичних робіт, написання модульних, атестаційних, залікових та екзаменаційних робіт Аспірант обов'язково має дотримуватись правил академічної доброчесності. За порушення правил академічної доброчесності здобувачі освіти притягуються до такої академічної відповідальності, як повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо)		
18.	Посилання на курс у системі Moodle	<a href="https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3965">https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3965</a>		

## 2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента аспірант очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)		Як оцінюється РНД
	ПРН 1. Демонструвати системний науковий світогляд, раціонально осмислювати виклики, що постають перед наукою у контексті соціально-економічних та екологічних проблем сучасності (етичні дилеми, цінності, глобальні суспільні трансформації).	ПРН 6. Чітко та структуровано презентувати складні ідеї українською та іноземною мовою експертам різного рівня, в тому числі інших галузей знань, особам, що навчаються, демонструючи культуру наукового усного і писемного мовлення.	
ДРН 1. Знати історію становлення і розвитку науки як суспільно значимого явища, основні поняття, принципи і категорії наукового знання; філософсько-світоглядні основи, якими керувались науковці у створенні своїх інноваційних теорій	X	X	Доповідь, обговорення, опитування, робота в групах, дискусія. Проведення модульного контролю та атестаційного контролю
ДРН 2. Вміти відстоювати свою наукову позицію спираючись на теоретико методологічну базу фундаментальних наук	X	X	Підготовка мультимедійних презентацій, есе, рефератів
ДРН 3. Вміти робити аналіз найважливіших теоретичних проблем сучасної науки.	X	X	Диспут, філософська вікторина, брейн – ринг, підготовка мультимедійних презентацій, есе, рефератів
ДРН 4. Вміти пов'язувати розвиток науки з розвитком духовно-творчого потенціалу людства, спрямованого на формування і практичне використання інновацій	X	X	Презентація проєктів, обговорення на круглому столі.
ДРН 5. Застосовувати набуті знання в науковій діяльності, застосовувати практичні навички аналізу того чи іншого методу наукового пошуку	X	X	Дискусія елементами усної презентації власної позиції.

### 3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекомендована література <sup>1</sup>
	Аудиторна робота			Само стійна робота	
	Лк Денна/ заочна	П.з/ семін. З Денна/ заочна	Лаб. з.	Денна/ заочна	
<b>Осінній семестр</b>					
<b>Тема 1. Філософія науки як галузь філософського знання.</b> План Предметна сфера філософії науки. Феномен науки у структурі філософії науки. Історичні типи світогляду. Співвідношення філософії і науки, спільні і відмінні риси філософії і науки. Історичні типи взаємозв'язку філософії і науки. Феномен науки у структурі філософії науки. Епістемологія. Методологія науки. Соціологія науки Специфіка філософських проблем науки	6/4	2		14/18	1, 2 4, 8, 13, 16, 20
<b>Тема 2. Феномен науки. Основні форми буття науки.</b> Генезис наукового знання, класична, некласична, постнекласична наука. Наука як специфічний тип знання, атрибутивні характеристики наукового знання. Наука як пізнавальна діяльність. Наука як соціальний інститут. Системний характер науки. Основні функції науки.	6/4	2/1		14/18	1, 2 4, 8, 9, 11, 12, 16, 20
<b>Тема 3. Структура і методи наукового пізнання..</b> Рівні наукового знання. Структура емпіричного знання. Методи емпіричного дослідження: наукове спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент. Співвідношення емпірії й теорії. Методи теоретичного пізнання: ідеалізація, формалізація, математичне моделювання. Структура наукової теорії. Метатеоретичний рівень наукового знання. Наукова картина світу, ідеали і норми наукового дослідження і філософські основи науки.	6/4	2/1		14/18	13, 14, 16, 24
<b>Тема 4. Теорія і практика науки як суспільного інституту. Етика науки.</b> Наука і мораль. Етика і деонтологія, професійний кодекс честі вченого. Основні теми етичного обговорення науково-технічної діяльності (цілі науки, засоби наукової діяльності. наслідки наукової діяльності. сенс наукової діяльності). Наукове пізнання: свобода і	6/4	2/1		12/18	1, 2, 4, 6, 7, 8, 13

<sup>1</sup> Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

контроль. Етичні питання спеціальних наук. Вплив науки на постановку нових етичних проблем. Науково-технічний прогрес і його моральні проблеми.					
<b>Тема 5. Теорії походження і розвитку життя.</b> Специфіка філософсько-методологічних проблем біології. Редукціонізм віталізм в історії біології. Сутність живого. Наукові концепції походження життя. Ідея розвитку в біології (трансформізм, сальтаціонізм, еволюціонізм). Глобальні проблеми людства і шляхи їх вирішення	6/4	2		12/18	2, 11, 15, 19, 23, 24
<b>Тема 6. Феномен інновацій і його дослідження.</b> Феномен інновації та його дослідження. Методологічний індивідуалізм. Соціальна природа інновацій. Мотивація та особистість	6/4	4/1		14/20	5, 8, 9, 13, 15, 20, 21, 22, 23
<b>Всього за осінній семестр</b>	<b>24/6</b>	<b>16/4</b>		<b>80/110</b>	

#### 4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кіль- кість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>Аспірант самостійно</u> )	Кіль- кість годин
<b>Осінній семестр</b>				
ДРН 1. Знати історію становлення і розвитку науки як суспільно значимого явища, основні поняття, принципи і категорії наукового знання; філософсько-світоглядні основи, якими керувались науковці у створенні своїх інноваційних теорій	- проведення лекційних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; - модерування дискусії за результатами доповідей; - проведення опитування, тестування (тест множинного вибору)	7	- підготовка матеріалів для доповіді, обговорення, дискусії; - підготовка до опитування, тестування (тест множинного вибору)	8
ДРН 2. Вміти відстоювати свою наукову позицію спираючись на теоретико методологічну базу фундаментальних наук	- проведення лекційних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; - модерування дискусії за результатами доповідей; - проведення опитування, тестування (тест множинного вибору) - консультації; - перевірка мультимедійних презентацій, есе, рефератів;	7	- підготовка матеріалів для доповіді; рефератів - підготовка есе - підготовка до опитування, тестування (тест множинного вибору)	8
ДРН 3. Вміти робити аналіз найважливіших теоретичних проблем сучасної науки.	- проведення лекційних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; - модерування дискусії за результатами доповідей; - проведення опитування; - організація диспутів, підготовка філософських вікторин, брейн-рингів	8	- підготовка матеріалів для доповіді; - підготовка до філософської вікторини, інтелектуальної гри «брейн-ринг» - підготовка до опитування, тестування (тест множинного вибору)	8
ДРН 4. Вміти пов'язувати розвиток науки з розвитком духовно-творчого потенціалу людства, спрямованого на формування і практичне використання інновацій	- модерування дискусії за результатами доповідей; - проведення опитування, тестування (тест множинного вибору) - консультації;	7	- підготовка до опитування, тестування (тест множинного вибору)	7
ДРН 5. Застосовувати набуті знання в науковій діяльності, застосовувати практичні навички аналізу того чи іншого методу наукового пошуку	- проведення лекційних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем;	7	- підготовка матеріалів для доповіді, обговорення, дискусії;	8
<b>Всього годин</b>		<b>36</b>		<b>39</b>



## 5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

### 5.1. Сумативне оцінювання

#### 5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
<b>Осінній семестр</b>			
1.	Практичне завдання до теми 1 Філософія науки як галузь філософського знання. Доповідь	8 балів /8%	До 4 тижня
2.	Практичне завдання до теми 2 Феномен науки. Основні форми буття науки. Дискусія	7 балів /7%	До 5 тижня
3.	Практичне завдання до теми 3 Структура і методи наукового пізнання. Есе	10 балів /10%	До 6 тижня
4.	Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)	10 балів / 10 %	До 8 тижня
5.	Практичне завдання до теми 4 Теорія і практика науки як суспільного інституту. Етика науки.. Філософська дискусія.	10 балів /10%	До 8 тижня
6.	Практичне завдання до теми 5 Теорії походження і розвитку життя.. Інтелектуальна гра «Брейн – ринг»	5 балів /5%	До 8 тижня
7.	Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)	10 балів/ 10%	До 8 тижня
8	Практичне завдання до теми 6 Феномен інновацій і його дослідження.	10 балів /10%	До 8 тижня
9.	Іспит	30 балів/30%	За розкладом
	Всього	100	

#### 5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент <sup>2</sup>	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно <sup>3</sup>
<b>Весняний семестр</b>				
<b>Практичне завдання до теми 1</b>	<i>0 балів</i>	<i>1- 6 бали</i>	<i>7 бали</i>	<i>8 балів</i>
Філософія науки як галузь філософського знання. Доповідь	Аспірант не підготував доповіді, не брав участі обговоренні. дискусії	Аспірант не розкрив тему доповіді, не аргументує свою позицію, не відповів на додаткові питання, не виявив активності при обговоренні. дискусії	Аспірант розкрив тему частково, недостатньо переконливо аргументує свою позицію не відповів на окремі додаткові питання, брав участь обговореннях, дискусіях	Аспірант повністю розкрив тему доповіді, переконливо аргументує свою позицію відповів на додаткові питання, брав активну участь обговореннях, дискусіях
	<i>0 балів</i>	<i>1- 4 бали</i>	<i>5 бали</i>	<i>7 балів</i>

<sup>2</sup> Зазначити компонент сумативного оцінювання

<sup>3</sup> Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

<b>Практичне завдання до теми 2</b> Феномен науки. Основні форми буття науки. Дискусія	Аспірант не брав участі у дискусії	Аспірант брав пасивну участь у дискусії	Аспірант брав участь у дискусії у формі окремих реплік та зауважень	Аспірант брав активну участь у дискусії, самостійно формулював та висловлював думки щодо теми
<b>Практичне завдання до теми 3</b> Структура і методи наукового пізнання. Есе	<i>0 балів</i>	<i>2-4 бали</i>	<i>5-8 балів</i>	<i>9-10 балів</i>
	Аспірант не підготував есе	Есе, підготовлене Аспірантом містить значні помилки, не відповідає темі, або не розкриває її	Есе, підготовлене Аспірантом, в цілому розкриває тему, але містить окремі помилки	Есе, підготовлене Аспірантом, є оригінальною роботою, що повністю розкриває тему та вміщує власні думки.
<b>Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)</b>	<i>0-3 балів</i>	<i>4-6 балів</i>	<i>7-8 балів</i>	<i>9-10 балів</i>
	Залежить від кількості правильних відповідей на тест	Залежить від кількості правильних відповідей на тест	Залежить від кількості правильних відповідей на тест	Залежить від кількості правильних відповідей на тест
<b>Практичне завдання до теми 4</b> Теорія і практика науки як суспільного інституту. Етика науки.. Філософська дискусія.	<i>0-3 балів</i>	<i>4-6 балів</i>	<i>7-8 балів</i>	<i>9-10 балів</i>
	Аспірант не брав участі у дискусії	Аспірант брав пасивну участь у дискусії	Аспірант брав участь у дискусії у формі окремих реплік та зауважень	Аспірант брав активну участь у дискусії, самостійно формулював та висловлював думки щодо теми
<b>Практичне завдання до теми 5</b> Теорії походження і розвитку життя.. Інтелектуальна гра «Брейн – ринг»	<i>0 балів</i>	<i>1-2 бали</i>	<i>2-3 балів</i>	<i>4-5 балів</i>
	Аспірант не брав участі у інтелектуальній грі	Аспірант не виявив активності в командній роботі	Аспірант брав участь у командній роботі, дав окремі правильні відповіді	Активна участь у грі, точні та повні відповіді на питання
<b>Практичне завдання до теми 6</b> Феномен інновацій і його дослідження.	<i>0 балів</i>	<i>2-4 бали</i>	<i>5-8 балів</i>	<i>9-10 балів</i>
	Аспірант не брав участі у інтелектуальній грі	Аспірант не виявив активності в командній роботі	Аспірант брав участь у командній роботі, дав окремі правильні відповіді	Активна участь у грі, точні та повні відповіді на питання

	Залежить від кількості правильних відповідей на тест	Залежить від кількості правильних відповідей на тест	Залежить від кількості правильних відповідей на тест	Залежить від кількості правильних відповідей на тест
<b>Іспит</b>	<i>0-5 балів</i>	<i>5-15 балів</i>	<i>15-27 балів</i>	<i>27-30 балів</i>
	Аспірант недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Аспірант володіє матеріалом на задовільному рівні	Аспірант достатньо добре орієнтується в теоретичному матеріалі	Аспірант добре орієнтується в теоретичному матеріалі

## 5.2. Формативне оцінювання:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
<b>Осінній семестр</b>		
1	Експрес-опитування після вивчення тем 1-2,3-4, 5-6.	4 тиждень, 6 тиждень, 11 тиждень, 12 тиждень
2	Проходження тестування поточного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем	Відповідно до графіка навчального процесу
3	Самооцінювання	1-3, 12 тиждень
4	Усний зворотний зв'язок від викладача під час занять	Протягом всього семестру
5	Взаємооцінювання	5, 9, 10 тижні
6	Письмовий зворотний зв'язок на есе, реферати, мультимедійні презентації	6, 12 тижні

## 6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

### 6.1. Методичне забезпечення

1. Корнієнко О.М. Філософія науки. Конспект лекцій для Аспірантів денної і заочної форм навчання ОКР «Магістр» / Суми, СНАУ, 2016 рік, 106 с.
2. Корнієнко О.М. Філософія науки. Методичні вказівки щодо проведення семінарських занять для Аспірантів спеціальності Ns 7.130102 «Агрономія» ОС «Магістр»/ Суми, СНАУ, 2017 рік 14 с.
3. Переломова О.С. Філософія. Етичні пошуки вітчизняної філософії. Методичні вказівки для проведення семінарських занять / укл. Переломова О.С.– Суми, 2020. – 20 с.
4. Переломова О.С. Філософія. Походження моралі, її сутність і функції. Категорії етики: Методичні вказівки для проведення семінарських занять / укл. Переломова О.С.– Суми, 2021. – 29 с.

### 6.2 Основні джерела

1. Абдеев Р.Ф. Философия информационной цивилизации / Р.Ф. Абдеев. – М., 1994. – 336 с.
2. Агацци Э. Научная объективность и ее контексты. - М., 2017
3. Йонас Г. Принцип відповідальності. У пошуках етики для технологічної цивілізації. / Г. Йонас. – К.:Лібра, - 2001. – 400 с.
4. Карнап Р. Философские основания физики. Введение в философию науки. М., 1971
5. Кастельс Мануэль. Галактика Интернет: Размышления об интеллекте, бизнесе и обществе / Пер. с англ. А. Матвеева под ред. В.Харитоновой / Мануэль Кастельс. – Екатеринбург: У-Фактория (при участии изд-ва Гуманитарного университета), 2004. – 328 с.

6. Краткий философский словарь / Отв. ред. А. Алексеев. – М. : Проспект, 2008. – 496 с.
7. Кузнецов В. Философия / В. Кузнецов, И. Кузнецова, В. Миронов, К. Момджя. – М. : ИНФРА-М, 2004. – 519 с.
8. Кун Т. Структура научных революций. – М., 1985.
9. Кэмпбелл Д. Модели экспериментов в социальной психологии и прикладных исследованиях / Д.Кэмпбелл. М.: Прогресс, 1980. – 260 с.
10. Маслоу А. Мотивация и личность. – СПб.: Евразия, 1999. – 478с.
11. Мертон Р. Социальная теория и социальная структура – М., 2006.
12. Мизес Л. Человеческая деятельность. М.: Экономика, 2000. – 878 с.
13. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. Посібник/ за ред. А.Є.Конверського. – К.: Цент учбової літератури, 2010. – 352 с.
14. Переломова О.С. Мовна картина світу українців в екзистенційному вимірі: художній дискурс // Моделі соціокультурного розвитку територій: перспективи та можливості у світлі історичної спадщини сучасного та майбутнього: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, Україна, 25-27 вересня 2019 року). – Суми: Сумський національний аграрний університет, 2019. – 278 с.
15. Переломова О.С. Відображення в літературних творах еволюції духовних пошуків українського народу в добу реформації // Реформація –500: загальноєвропейський та український контекст: Альманах / Упоряд. О.Киричук, М. Омельчук, І.Орлевич.– Львів : видавничий відділ Львівського музею історії релігії, Логос, 2018. – С. 62 –68
16. Поппер К. Логика и рост научного знания / Поппер К. — 1983.
17. Поппер К.Р. Знание и психофизическая проблема. — М., – 2008.
18. Поппер, Карл. Злиденність історизму: Пер. з англ. Лісового. – К.: АБРИС, 1994. – 192 с.
19. Шумпетер Й. Капіталізм, соціалізм і демократія. – К.:Основи, 1995, - 528 с.
20. An Encyclopedia of Philosophy / [general editor G.H.R. Burke]. – London: Routledge, 1988. – 935 p.
21. Bentley John E. An Outline of American Philosophy / John E. Bentley. – Paterson, N. J.: Littlefield, Adams and Co., 1963. – 208 p.
22. Copleston F.Ch. A History of Philosophy: Vol. 1-11. / F.Ch. Copleston. – Great Britain: Continuum, 2003. – 5 344 p.
23. Russell Bertrand Arthur William. A History of Western Philosophy and its Connection with Political and Social Circumstances from the Earliest Times to the Present Day / Bertrand Arthur William Russell. – London: Routledge, 1993. – 916 p.
24. The Cambridge Dictionary of Philosophy / [general editor Robert Audi]. – [2nd. ed.] – Cambridge, UK: Cambridge University Press, 1999. – 1001 p.

### **Інформаційні ресурси**

1. Артюнов В.Х., Свінціцький В.М.Філософія глобальних проблем сучасності / В.Х. Артюнов, В.М. Свінціцький: Навчальний посібник. - [Електронний ресурс]. - К.: КНЕУ, 2003. - 90 с. - Режим доступу: [http://ualib.com.ua/b\\_144.html](http://ualib.com.ua/b_144.html)
2. Бойченко І.В. Філософія історії / І.В. Бойченко: підруч. для вищ. навч. закл. - [Електронний ресурс]. - К.: Знання, 2000. - 724 с. - Режим доступу: [http://libfree.com/149170412-filosofiyafilosofiya\\_istoriyi.html](http://libfree.com/149170412-filosofiyafilosofiya_istoriyi.html)
3. Васильев В. Философия / В. Васильев: Учебник для вузов. [Електронний ресурс]. - М: Академический Проект, 2005. – Режим доступа: [http://royallib.com/book/vasilev\\_v/istoriya\\_filosofii\\_uchebnik\\_dlya\\_vuzov.html](http://royallib.com/book/vasilev_v/istoriya_filosofii_uchebnik_dlya_vuzov.html)
4. Гатальська С.М. Філософія культури / С.М. Гатальська. - [Електронний ресурс]. - К.: Либідь, 2005. - 328 с. - Режим доступу: [http://libfree.com/134399148-filosofiyafilosofiya\\_kulturi\\_gatalska\\_cm.html](http://libfree.com/134399148-filosofiyafilosofiya_kulturi_gatalska_cm.html)
5. Кремень В.Г. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник / В.Г. Кремень, В. В. Ільїн. - [Електронний ресурс]. - К.: Книга, 2005. - 528 с. - Режим доступу: <http://studentbooks.com.ua/content/view/1356/1/>

6. Касьян В.І. Філософія / В.І. Касьян. - [Електронний ресурс]. - К.: Знання, 2008. - 347 с. - Режим доступу: [http://libfree.com/125922051-filosofiyafilosofiya\\_kasyan\\_vi.html](http://libfree.com/125922051-filosofiyafilosofiya_kasyan_vi.html)
7. Огородник І.В. Історія філософської думки в Україні / І.В. Огородник [Електронний ресурс]. - К.: Вища школа; Т-во «Знання», КОО, 1999. - 543 с. - Режим доступу: [http://libfree.com/174683975-filosofiyaistoriya\\_filosofskoyi\\_dumki\\_v\\_ukrayini\\_\\_ogorodnik\\_iv.html](http://libfree.com/174683975-filosofiyaistoriya_filosofskoyi_dumki_v_ukrayini__ogorodnik_iv.html)
8. Сидоренко О.П. Філософія / О.П. Сидоренко. [Електронний ресурс]. - К.: Знання, 2009. - 891 с. - Режим доступу: [http://libfree.com/168444699-filosofiyafilosofiya\\_sidorenko\\_op.html](http://libfree.com/168444699-filosofiyafilosofiya_sidorenko_op.html)
9. Философия: Учебник / Под ред. А. Ф. Зотова, В.В. Миронова А.В. Разина: [Електронний ресурс]. - М.: Академический Проект; Трикста, 2004.— 688 с. - Режим доступу: <chrome-extension://oemmnadbldboiebnladdacbfmadadm/http://yanko.lib.ru/books/philosoph/philosophy>
10. Философия: [Електронний ресурс]. - Учебник для вузов / Под общ. ред. В. В. Миронова - М., 2005. - Режим доступу: [http://bookz.ru/authors/vladimir-mironov/filosofi\\_867/1-filosofi\\_867.html](http://bookz.ru/authors/vladimir-mironov/filosofi_867/1-filosofi_867.html)
11. Бібліотечно-інформаційний ресурс СНАУ (книжковий фонд, періодика, фонди на електронних носіях, тощо). Режим доступу: <https://library.snau.edu.ua/>.
12. ЕНМКД Загальна психологія [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://library.tneu.edu.ua/index.php/uk/component/content/article/93-nmkd/3821-zahalna-psykholohiia>
13. Інституційний репозиторій СНАУ (наукові статті, автореферати дисертацій та дисертації, навчальні матеріали, студентські роботи, матеріали конференцій, навчальні об'єкти, наукові звіти, тощо). Режим доступу: <http://repo.snau.edu.ua/>.
14. Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/> (Київ, проспект Голосіївський, 3, +380 (44) 525-81-04) та інших бібліотек.

### **Програмне забезпечення**

Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint